

Canvis en el catàleg ornitològic del delta del Llobregat (1995-1997)

Spartina. Butlletí naturalista del delta del Llobregat • Número 3. Anys 1997-98

Rebut: 05.11.97
Acceptat: 24.03.97

Ricard Gutiérrez

Reserves Naturals Delta del Llobregat.

Gran Via de les Corts Catalanes, 612-614 2n. E-08007 Barcelona

Keywords: list, categories, escapes, vagrants, birds, Spain.

Abstract: Changes in the list of the birds of the Llobregat Delta (1995-1997).

The increase in the number of species recorded in the area and recent taxonomic and methodological changes demand a revision of the Llobregat Delta bird list. All records of new bird species recorded between 1.8.1995 and 31.12.1997 are summarised. The taxonomic status of the current list is also reviewed. Category D species are separated from proved escapes which are placed in another new category (E list). A total of 354 species make up the main new Llobregat Delta list (346 belonging to A category, 3 to B and 5 to C). A further 9 species remain on the D list. The Village Weaver (*Ploceus cucullatus*) is removed from the main list and is now considered to be an E species. 14 new A species are described, with a further two C species. Of the 14 A species, three are a consequence of recent splittings, four are vagrants from other parts of the country and seven are rarities or scarce migrants. The total of 354 species represents 72% of the Spanish list. The increase in the number of observers and progress in identification techniques make us confident that the Llobregat Delta list will increase in the future.

Paraules clau: llista, categories, espècies escapades, divagants, ocells, Espanya.

Resum: L'augment del nombre d'espècies citades i els canvis taxonòmics i metodològics recents fan necessària una revisió del catàleg d'ocells del delta del Llobregat. Es recopilen totes les observacions d'espècies citades per primer cop al Delta entre l'1.8.1994 i el 31.12.1997 i es revisa l'estatut taxonòmic de la llista existent. Així mateix se separa la categoria D de les espècies escapades (llista E). Un total de 354 espècies conformen la nova llista principal del Delta (346 de la categoria A, 3 de la B i 5 de la C) i 9 espècies resten a la categoria D. El Teixidor groc (*Ploceus cucullatus*) passa de la llista principal a la E. Es descriuen 14 espècies noves de la categoria A i dues de la C. De les 14 noves espècies A, tres són conseqüència dels avanços taxonòmics, quatre són divagants des d'àrees properes i set són rareses o migrants rars. El total de 354 espècies suposa un 72% del total espanyol d'espècies d'ocells. L'increment del nombre d'observadors i la millora de les tècniques d'identificació fan preveure un increment futur del catàleg deltaic.

Palabras clave: lista, categorías, escapes, divagantes, aves, España.

Resumen: Cambios en el catálogo ornitológico del delta del Llobregat (1995-1997).

El aumento del número de especies citadas y los cambios taxonómicos y metodológicos recientes hacen necesaria una revisión del catálogo de aves del delta del Llobregat. Se recopilan todas las observaciones de especies citadas por primera vez en el Delta entre el 1.8.1994 y el 31.12.1997 y se revisa el estatus taxonómico de la lista vigente. Así mismo se separa la categoría D de las especies escapadas (lista E). Un total de 354 especies conforman el nuevo listado principal del Delta (346 de la categoría A, 3 de la B y 5 de la C) y 9 especies se quedan en la categoría D. El tejedor amarillo (*Ploceus cucullatus*) pasa de la lista principal a la E. Se describen 14 especies nuevas de la categoría A y dos de la C. De las 14 nuevas especies A tres son consecuencia de los avances taxonómicos, cuatro son divagantes desde áreas próximas y siete son rarezas o migrantes raros. El total de 354 especies supone un 72% del total español de especies. El incremento del número de observadores y la mejora de las técnicas de identificación hacen prever un aumento futuro del catálogo deltaico.

INTRODUCCIÓ

La quantitat d'espècies d'ocells citats a una zona, com a indicador de la riquesa avifaunística de l'indret, és un índex emprat, per exemple, en estudis d'avaluació d'impacte ambiental (p.ex. MOPT 1992). És també un referent d'interès turístic (p.ex. Delgado et al 1993; Rose 1996) i per als afeccionats a l'ornitologia (p.ex. Knox 1994; Svensson 1996), que a vegades pot arribar a ser força controvertit (e.g. Blincow 1996) i subjecte a interpretacions diverses segons els països (e.g. Sangster et al 1998).

Al delta del Llobregat, la darrera revisió a aquest respecte és la de Gutiérrez et al (1995), que citaren 339 espècies a la zona. No obstant això, en els darrers tres anys, la millora de les tècniques d'identificació (e.g. Harris et al 1996), un esforç més gran de prospecció al camp així com la millora dels hàbitats del Delta han estat causes de l'augment d'espècies detectades a la zona, fet que demana una revisió de les dades publicades fins ara. D'altra banda, diferents canvis taxonòmics (British Birds 1997; Snow & Perrins 1998) i l'establiment de criteris de divisió de les llistes per categories, tal com ja es fa a Gutiérrez et al (1995), han estat recentment revisats pel Comitè de Rarezas de la Sociedad Española de Ornitología -CR/SEO- (E. de Juana, in litt.) i per l'associació europea de comitès de rareses (AERC, Conzemius 1996), per la qual cosa convé adaptar la llista deltaica a aquests canvis.

La revisió de les dades publicades sobre les noves espècies citades i una reconsideració de l'estatut de les espècies deltaïques han donat com a resultat una llista de 354 espècies d'ocells.

MATERIAL I MÈTODES

L'àrea que abasta aquest treball és el delta del Llobregat (Barcelona), d'acord amb els criteris considerats a Gutiérrez et al (1995), amb l'afegiment del sector marítim davant el

Delta, fins al límit de les aigües territorials.

S'han tingut en compte únicament les espècies de nova citació al Delta en el període 1.8.1994- 31.12.1997, ambdós inclosos. La revisió de l'estatut de les espècies citades és objecte d'altres treballs (e.g. Esteban 1996).

Les espècies estudiades són totes les incloses a la List of Birds of the Western Palearctic (British Birds 1997), que inclou les darreres decisions taxonòmiques adoptades pels editors de l'obra The Birds of the Western Palearctic (Cramp et al 1977-94; Snow & Perrins, 1998), altrament vegeu Sangster & van den Berg 1996 i Sangster et al 1998 per als criteris adoptats a la llista holandesa). La categorització de l'estatut de les espècies segueix a Gutiérrez et al (1995), amb les modificacions derivades de les recomanacions emeses per l'associació europea de comitès de rareses, AERC (e.g. Cottridge & Vinicombe 1997; Conzemius 1996, *taula 1*). Els criteris relatius a la subdivisió de les categories A a E adoptats recentment per la llista britànica (Holmes et al 1998) no s'hi han considerat, tot i que s'han incorporat les diferents tipologies d'aparició a les categories recomanades per l'AERC (*taula 1*). A diferència de Gutiérrez et al (1995), han quedat fora de l'abast d'aquest estudi els nous afegiments a la llista d'ocells escapats de captivitat. Sí que s'ha fet, però, una revisió de les espècies de categoria D esmentades en aquella obra i se n'han retirat les espècies que, amb seguretat, procedeixen de captivitat, incloses ara en una nova categoria "E".

Per a cadascuna de les espècies considerades, s'ha recollit almenys una cita autèntica, d'acord amb els criteris exposats a Gutiérrez et al (1995). En el cas que l'espècie es tracti d'una rara que necessiti ser homologada pel CR/SEO, la publicació en aquest treball no en pressuposa la validació. De cadascuna d'aquestes s'ha especificat si es tracta d'un ocell del qual es necessita homologació i encara no ha estat sotmès a consideració pel CR/SEO (*), si ja ha estat homologat pel CR-

SEO (h) o bé si ha estat sotmès a acceptació i encara resta en estudi, pendent de decisió (e).

S'han esmentat, quan ha estat possible, el sexe i edat dels exemplars observats d'acord amb Svensson (1992), Baker (1993) i Cramp et al (1977-94). Per a l'obtenció de les dades, a banda de les cites pròpies, es revisaren els noticiaris d'*Spartina*, *Siseta*, *Ardeola*, *Birdwatch*, *Birding World* i *Dutch Birding* per al període d'estudi i es tingué accés als arxius del CR/SEO.

RESULTATS

Un total de 354 espècies d'ocells passen a conformar la llista principal del Delta (*taula 1*)

Setze espècies noves hi han estat incloses. D'aquestes, 14 són espècies citades en un aparent estat salvatge i arribades al Delta pels seus propis mitjans en el període d'estudi (categoria A, *taula 1*). Dues més corresponen a la categoria C: el bec de corall senegalès (*Estrilda astrild*), espècie que, malgrat ser d'origen captiu, ha establert una població aparentment autosostenible i que, per tant, ha estat també afegida a la llista principal, i el voltor negre (*Aegyptius monachus*), procedent d'un programa de reintroducció estranger.

No s'ha considerat una cita inclosa a Esteban (1996) (*Spartina*, 2: 144) com a pertanyent a l'àguila pomerània (*Aquila pomarina*): 14.9.1994, 1 exemplar subadult sobrevolant la Reserva Natural Remolar-Filipines, en vol cap al Sud (F.X.Santaeufèmia i Ricard Gutiérrez) i que era potencialment la primera de l'espècie per al Delta. Un cop estudiada pel Comitè de Rareses de la SEO, no ha pogut ser homologada, ja que, d'acord amb l'expert Dick Forsman (*in litt*): *la descripció no pot descartar una forma pàl·lida o rogenca d'Aquila clanga, que potser seria la segona opció més probable darrera A.pomarina, però fins i tot formes d'Aquila rapax o A.nipalensis no poden ser excloses amb certesa*. Aquesta cita, doncs, malgrat constituir amb certesa una observació d'una àguila no citada

fins al moment al delta del Llobregat (cap de les alternatives no ho ha estat), no és inclosa a la llista principal.

La classificació per categories de les espècies incloses a Gutiérrez et al (1995) com a escapades de captivitat ha reduït la llista de la categoria D a 9 espècies (*taula 2*); la resta d'espècies escapades queden dins una categoria addicional d'espècies escapades d'origen captiu (llista E), fora de l'abast del present treball. Aquesta categoria E inclou les espècies escapades que, malgrat haver criat en llibertat en alguna ocasió, no han mantingut una població autosostenible. Aquest seria el cas del periquito (*Melopsittacus undulatus*) i de la cotorra *Nendayus nenday*, que no formen part de la llista principal. Seguint aquest criteri, s'ha descatalogat de la llista principal el teixidor groc (*Ploceus cucullatus*), ja que la seva reproducció va ser un fet puntual; aquesta espècie passa a la categoria E.

La llista actualitzada dels ocells del delta del Llobregat apareix a la *taula 1*.

Addicions a la llista principal

* Categoria A

1. Baldriga mediterrània (*Puffinus yelkouan*)

Citada davant el litoral deltaic en mig de grups de baldriga balear (*Puffinus mauretanicus*). Més freqüent a la fi de la primavera i al principi de l'estiu, la baldriga mediterrània entra a mitjan juny i és tant o més freqüent que la balear de juny a setembre (amb observacions puntuals fins al desembre, J.M. Arcos *com. pers.*).

La recent separació de la forma de l'est de la Mediterrània (ara *Puffinus yelkouan*) de la baldriga que cria a les Balears (*Puffinus mauretanicus*), British Birds (1997); Snow & Perrins (1998), ha afegit una nova espècie al Delta. Fins a la tardor de 1997, totes les observacions havien estat fetes mar endins i per un sol observador. No obstant això, les

1	<i>Gavia stellata</i>	61	<i>Somateria mollissima</i>	121	<i>Chetussia gregaria</i>
2	<i>Gavia arctica</i>	62	<i>Clangula hyemalis</i>	122	<i>Vanellus vanellus</i>
3	<i>Gavia immer</i>	63	<i>Melanitta nigra</i>	123	<i>Calidris canutus</i>
4	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	64	<i>Melanitta fusca</i>	124	<i>Calidris alba</i>
5	<i>Podiceps major</i> (B)	65	<i>Bucephala clangula</i>	125	<i>Calidris pusilla</i>
6	<i>Podiceps cristatus</i>	66	<i>Mergus albellus</i>	126	<i>Calidris minuta</i>
7	<i>Podiceps grisegena</i>	67	<i>Mergus serrator</i>	127	<i>Calidris temminckii</i>
8	<i>Podiceps auritus</i>	68	<i>Mergus merganser</i>	128	<i>Calidris melanotos</i>
9	<i>Podiceps nigricollis</i>	69	<i>Oxyura leucocephala</i>	129	<i>Calidris ferruginea</i>
10	<i>Calonectris diomedea</i>	70	<i>Pernis apivorus</i>	130	<i>Calidris maritima</i>
11	<i>Puffinus gravis</i>	71	<i>Milvus migrans</i>	131	<i>Calidris alpina</i>
12	<i>Puffinus griseus</i>	72	<i>Milvus milvus</i>	132	<i>Limicola falcinellus</i>
13	<i>Puffinus mauretanicus</i>	73	<i>Gyps fulvus</i>	133	<i>Tringytes subruficollis</i>
14	<i>Puffinus yelkouan</i>	74	<i>Aegypius monachus</i> (C)	134	<i>Philomachus pugnax</i>
15	<i>Hydrobates pelagicus</i>	75	<i>Circaetus gallicus</i>	135	<i>Lymnocyptes minimus</i>
16	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	76	<i>Circus aeruginosus</i>	136	<i>Gallinago gallinago</i>
17	<i>Sula bassana</i>	77	<i>Circus cyaneus</i>	137	<i>Gallinago media</i>
18	<i>Sula capensis</i>	78	<i>Circus macrourus</i>	138	<i>Scolopax rusticola</i>
19	<i>Sula leucogaster</i>	79	<i>Circus pygargus</i>	139	<i>Limosa limosa</i>
20	<i>Phalacrocorax carbo</i>	80	<i>Accipiter gentilis</i>	140	<i>Limosa lapponica</i>
21	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	81	<i>Accipiter nisus</i>	141	<i>Numenius phaeopus</i>
22	<i>Botaurus stellaris</i>	82	<i>Buteo buteo</i>	142	<i>Numenius tenuirostris</i>
23	<i>Ixobrychus minutus</i>	83	<i>Buteo lagopus</i>	143	<i>Numenius arquata</i>
24	<i>Nycticorax nycticorax</i>	84	<i>Hieraetus pennatus</i>	144	<i>Tringa erythropus</i>
25	<i>Ardeola ralloides</i>	85	<i>Hieraetus fasciatus</i>	145	<i>Tringa totanus</i>
26	<i>Bubulcus ibis</i>	86	<i>Pandion haliaetus</i>	146	<i>Tringa stagnatilis</i>
27	<i>Egretta garzetta</i>	87	<i>Falco naumanni</i>	147	<i>Tringa nebularia</i>
28	<i>Egretta gularis</i>	88	<i>Falco tinnunculus</i>	148	<i>Tringa flavipes</i>
29	<i>Egretta alba</i>	89	<i>Falco vespertinus</i>	149	<i>Tringa ochropus</i>
30	<i>Ardea cinerea</i>	90	<i>Falco columbarius</i>	150	<i>Tringa glareola</i>
31	<i>Ardea purpurea</i>	91	<i>Falco subbuteo</i>	151	<i>Actitis hypoleucos</i>
32	<i>Ciconia nigra</i>	92	<i>Falco eleonorae</i>	152	<i>Arenaria interpres</i>
33	<i>Ciconia ciconia</i>	93	<i>Falco biarmicus</i>	153	<i>Phalaropus lobatus</i>
34	<i>Plegadis falcinellus</i>	94	<i>Falco peregrinus</i>	154	<i>Phalaropus fulicarius</i>
35	<i>Platalea leucorodia</i>	95	<i>Tetrax tetrax</i>	155	<i>Stercorarius pomarinus</i>
36	<i>Phoenicopterus ruber</i>	96	<i>Alectoris rufa</i>	156	<i>Stercorarius parasiticus</i>
37	<i>Dendrocygna viduata</i> (B)	97	<i>Coturnix coturnix</i>	157	<i>Stercorarius longicaudus</i>
38	<i>Cygnus olor</i>	98	<i>Phasianus colchicus</i>	158	<i>Stercorarius skua</i>
39	<i>Cygnus columbianus</i>	99	<i>Rallus aquaticus</i>	159	<i>Larus melanocephalus</i>
40	<i>Anser fabalis</i>	100	<i>Porzana porzana</i>	160	<i>Larus atricilla</i>
41	<i>Anser anser</i>	101	<i>Porzana carolina</i>	161	<i>Larus pipixcan</i>
42	<i>Branta leucopsis</i>	102	<i>Porzana parva</i>	162	<i>Larus minutus</i>
43	<i>Branta bernicla</i>	103	<i>Porzana pusilla</i>	163	<i>Larus sabini</i>
44	<i>Tadorna ferruginea</i>	104	<i>Crex crex</i>	164	<i>Larus philadelphia</i>
45	<i>Tadorna tadorna</i>	105	<i>Gallinula chloropus</i>	165	<i>Larus ridibundus</i>
46	<i>Aix galericulata</i>	106	<i>Porphyrio porphyrio</i>	166	<i>Larus genei</i>
47	<i>Anas penelope</i>	107	<i>Fulica atra</i>	167	<i>Larus audouinii</i>
48	<i>Anas strepera</i>	108	<i>Fulica cristata</i>	168	<i>Larus canus</i>
49	<i>Anas crecca</i>	109	<i>Grus grus</i>	169	<i>Larus fuscus</i>
50	<i>Anas platyrhynchos</i>	110	<i>Haematopus ostralegus</i>	170	<i>Larus argentatus</i>
51	<i>Anas rubripes</i>	111	<i>Himantopus himantopus</i>	170X	<i>Larus hyperboreus x argentatus</i>
52	<i>Anas acuta</i>	112	<i>Recurvirostra avosetta</i>	171	<i>Larus cachinnans</i>
53	<i>Anas querquedula</i>	113	<i>Burhinus oedicnemus</i>	172	<i>Larus marinus</i>
54	<i>Anas clypeata</i>	114	<i>Glareola pratincola</i>	173	<i>Rissa trydactyla</i>
55	<i>Marmaronetta angustirostris</i>	115	<i>Charadrius dubius</i>	174	<i>Gelochelidon nilotica</i>
56	<i>Netta rufina</i>	116	<i>Charadrius hiaticula</i>	175	<i>Sterna caspia</i>
57	<i>Aythya ferina</i>	117	<i>Charadrius alexandrinus</i>	176	<i>Sterna maxima</i>
58	<i>Aythya nyroca</i>	118	<i>Charadrius morinellus</i>	177	<i>Sterna bengalensis</i>
59	<i>Aythya fuligula</i>	119	<i>Pluvialis apricaria</i>	178	<i>Sterna sandvicensis</i>
60	<i>Aythya marila</i>	120	<i>Pluvialis squatarola</i>	179	<i>Sterna elegans</i>

180	<i>Sterna dougallii</i>	240	<i>Anthus petrosus</i>	300	<i>Ficedula albicollis</i>
181	<i>Sterna hirundo</i>	241	<i>Motacilla flava</i>	301	<i>Ficedula hypoleuca</i>
182	<i>Sterna paradisaea</i>	242	<i>Motacilla cinerea</i>	302	<i>Panurus biarmicus</i>
183	<i>Sterna albifrons</i>	243	<i>Motacilla alba</i>	303	<i>Aegithalos caudatus</i>
184	<i>Chlydonias hybrida</i>	244	<i>Troglodytes troglodytes</i>	304	<i>Parus cristatus</i>
185	<i>Chlydonias niger</i>	245	<i>Prunella modularis</i>	305	<i>Parus ater</i>
186	<i>Chlydonias leucopterus</i>	246	<i>Prunella collaris</i>	306	<i>Parus caeruleus</i>
187	<i>Uria aalge</i>	247	<i>Cercotrichas galactotes</i>	307	<i>Parus major</i>
188	<i>Alca torda</i>	248	<i>Erithacus rubecula</i>	308	<i>Certhia brachydactyla</i>
189	<i>Alle alle</i>	249	<i>Luscinia megarhynchos</i>	309	<i>Remiz pendulinus</i>
190	<i>Fratercula arctica</i>	250	<i>Luscinia svecica</i>	310	<i>Oriolus oriolus</i>
191	<i>Pterocles orientalis</i>	251	<i>Phoenicurus ochruros</i>	311	<i>Tichodroma muraria</i>
192	<i>Columba livia</i> (C)	252	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	312	<i>Lanius collurio</i>
193	<i>Columba oenas</i>	253	<i>Saxicola rubetra</i>	313	<i>Lanius minor</i>
194	<i>Columba palumbus</i>	254	<i>Saxicola torquata</i>	314	<i>Lanius excubitor</i>
195	<i>Streptopelia decaocto</i>	255	<i>Oenanthe oenanthe</i>	315	<i>Lanius meridionalis</i>
196	<i>Streptopelia turtur</i>	256	<i>Oenanthe hispanica</i>	316	<i>Lanius senator</i>
197	<i>Myopsitta monachus</i> (C)	257	<i>Oenanthe deserti</i>	317	<i>Lanius nubicus</i>
198	<i>Clamator glandarius</i>	258	<i>Oenanthe leucura</i>	318	<i>Garrulus glandarius</i>
199	<i>Cuculus canorus</i>	259	<i>Monticola saxatilis</i>	319	<i>Pica pica</i>
200	<i>Tyto alba</i>	260	<i>Monticola solitarius</i>	320	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>
201	<i>Otus scops</i>	261	<i>Turdus torquatus</i>	321	<i>Corvus monedula</i>
202	<i>Bubo bubo</i>	262	<i>Turdus merula</i>	322	<i>Corvus frugilegus</i>
203	<i>Athene noctua</i>	263	<i>Turdus pilaris</i>	323	<i>Corvus corone</i>
204	<i>Strix aluco</i>	264	<i>Turdus philomelos</i>	324	<i>Corvus corax</i>
205	<i>Asio otus</i>	265	<i>Turdus iliacus</i>	325	<i>Sturnus vulgaris</i>
206	<i>Asio flammeus</i>	266	<i>Turdus viscivorus</i>	326	<i>Sturnus roseus</i>
207	<i>Caprimulgus europaeus</i>	267	<i>Cettia cetti</i>	327	<i>Sturnus unicolor</i>
208	<i>Caprimulgus ruficollis</i>	268	<i>Cisticola juncidis</i>	328	<i>Passer domesticus</i>
209	<i>Apus apus</i>	269	<i>Locustella naevia</i>	329	<i>Passer montanus</i>
210	<i>Apus pallidus</i>	270	<i>Locustella luscinioides</i>	330	<i>Montifringilla nivalis</i>
211	<i>Apus melba</i>	271	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	331	<i>Estrilda astrild</i> (C)
212	<i>Apus caffer</i>	272	<i>Acrocephalus paludicola</i>	332	<i>Amandava amandava</i> (C)
213	<i>Alcedo atthis</i>	273	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	333	<i>Fringilla coelebs</i>
214	<i>Merops superciliosus</i>	274	<i>Acrocephalus palustris</i>	334	<i>Fringilla montifringilla</i>
215	<i>Merops apiaster</i>	275	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	335	<i>Serinus serinus</i>
216	<i>Coracias garrulus</i>	276	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	336	<i>Serinus citrinella</i>
217	<i>Upupa epops</i>	277	<i>Hippolais pallida</i>	337	<i>Carduelis chloris</i>
218	<i>Jynx torquilla</i>	278	<i>Hippolais icterina</i>	338	<i>Carduelis carduelis</i>
219	<i>Picus viridis</i>	279	<i>Hippolais polyglotta</i>	339	<i>Carduelis spinus</i>
220	<i>Picoides major</i>	280	<i>Sylvia sarda</i>	340	<i>Carduelis cannabina</i>
221	<i>Chersophilus duponti</i> (B)	281	<i>Sylvia undata</i>	341	<i>Carduelis flammea</i>
222	<i>Melanocorypha calandra</i>	282	<i>Sylvia conspicillata</i>	342	<i>Loxia curvirostra</i>
223	<i>Calandrella brachydactyla</i>	283	<i>Sylvia cantillans</i>	343	<i>Carpodacus erythrinus</i>
224	<i>Calandrella rufescens</i>	284	<i>Sylvia melanocephala</i>	344	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>
225	<i>Galerida cristata</i>	285	<i>Sylvia hortensis</i>	345	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>
226	<i>Galerida theklae</i>	286	<i>Sylvia nisoria</i>	346	<i>Plectrophenax nivalis</i>
227	<i>Lullula arborea</i>	287	<i>Sylvia curruca</i>	347	<i>Emberiza citrinella</i>
228	<i>Alauda arvensis</i>	288	<i>Sylvia communis</i>	348	<i>Emberiza cirlus</i>
229	<i>Riparia riparia</i>	289	<i>Sylvia borin</i>	349	<i>Emberiza cia</i>
230	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	290	<i>Sylvia atricapilla</i>	350	<i>Emberiza hortulana</i>
231	<i>Hirundo rustica</i>	291	<i>Phylloscopus inornatus</i>	351	<i>Emberiza schoeniclus</i>
232	<i>Hirundo daurica</i>	292	<i>Phylloscopus bonelli</i>	352	<i>Emberiza pallasi</i>
233	<i>Delichon urbica</i>	293	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	353	<i>Emberiza pusilla</i>
234	<i>Anthus novaeseelandiae</i>	294	<i>Phylloscopus collybita</i>	354	<i>Miliaria calandra</i>
235	<i>Anthus campestris</i>	295	<i>Phylloscopus brehmii</i>		
236	<i>Anthus trivialis</i>	296	<i>Phylloscopus trochilus</i>		
237	<i>Anthus pratensis</i>	297	<i>Regulus regulus</i>		# NO. ESPÈCIES #
238	<i>Anthus cervinus</i>	298	<i>Regulus ignicapillus</i>		354
239	<i>Anthus spinoletta</i>	299	<i>Muscicapa striata</i>		

Taula 1 Nombre d'espècies per categories

- A. Espècies citades en un aparent estat salvatge al Delta almenys un cop des de l'1.1.1950. Inclou 346 espècies.
- B. Espècies citades en un aparent estat salvatge només entre 1800 i 1949. Inclou 3 espècies.
- C. Espècies que, malgrat haver estat introduïdes a la natura per l'home, accidentalment o de forma deliberada, han establert poblacions nidificants a partir de les que es van alliberar i que es mantenen per si mateixes sense necessitat d'introduir-hi més exemplars. Aquesta categoria inclou totes les modalitats següents: espècies que només han estat citades perquè s'han introduït (p.ex. la cotorreta argentina *Myopsitta monachus*); espècies que s'han introduït però que també poden arribar a la zona de forma natural; espècies reintroduïdes en àrees on antigament es distribuïen (p.ex. la polla blava als Aiguamolls de l'Empordà); espècies domèstiques amb poblacions que crien en llibertat (p.ex. el colom *Columba livia*) o espècies procedents de poblacions establertes fora de l'indret (p.ex. el voltor negre *Aegypius monachus* al delta del Llobregat). Inclou 5 espècies.
- D. Totes les espècies, excepte si hi ha gairebé la certesa que es pot assignar a les categories A o B o que es tracti d'un ocell escapat de captivitat que no assoleixi els criteris de la categoria C (i que, per tant, entri a la llista E). Serien aquelles en què hi hauria alguna possibilitat que fossin rareses o divagants, però de les quals no es pot afirmar ni descartar aquest fet. Inclou 9 espècies. Vegeu taula 2.

Table 1. Number of species per category.

- A. Apparently wild species recorded at least once in the Delta since 1.1.1950. Includes 346 species.
- B. Apparently wild species only recorded between 1800 and 1949. Includes 3 species.
- C. Species which, despite having been introduced either accidentally or deliberately by man, have established breeding populations based on the originally released individuals that are self-maintaining and need no introduction of further individuals. This category includes all the following types: species which have only been recorded because they have been introduced (for example, Monk Parakeet *Myopsitta monachus*); species which have been introduced but which could also reach the area of their own accord; species reintroduced in areas they once bred in (for example, the Purple Gallinule *Porphyrio porphyrio* in the Aiguamolls de l'Empordà marshes); domestic species with populations breeding in the wild (for example, the Rock Dove *Columba livia*); or species wandering from populations reintroduced in other areas (for example, the Black Vulture *Aegypius monachus*). Includes 5 species.
- D. All species other than those which can be assigned with confidence to categories A or B, or which are escaped birds that do not comply with the criteria of category C (and thus enter in list E). These species are those which might be rarities or vagrants but for which this fact can be neither confirmed nor disregarded. Includes 9 species. See table 2.

<i>Threskiornis aethiopicus</i>	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	<i>Streptopelia risoria</i>
<i>Dendrocygna bicolor</i>	<i>Cairina moschata</i>	<i>Oena capensis</i>
<i>Cygnus atratus</i>	<i>Anas cyanoptera</i>	<i>Psittacula krameri</i>

Taula 2. Llista d'espècies de la categoria D. La resta d'espècies esmentades a Gutiérrez et al (1995) com a escapades de captivitat resten dins la nova categoria E (espècies escapades de captivitat amb seguretat).

Table 2. List of Category D species. The remaining species mentioned in Gutiérrez et al (1995) as escapes from captivity are placed in the new category E (species which have definitely escaped from captivity).

noves tècniques d'identificació de l'espècie (McGeehan & Gutiérrez 1997) han produït més cites d'aquesta espècie, probablement no tan rara com Gutiérrez & Figuerola (1995) suggerien. Així:

16.9.1997, 1 *yelkouan* amb 15 *mauretanicus* davant la Bunyola (R.Gutiérrez)

8.10.1997, 4 *yelkouan* amb un grup de *mauretanicus* davant la Bunyola (R.Gutiérrez)

23.10.1997, 48+ *yelkouan* amb 6 *mauretanicus* al mateix indret (R.Gutiérrez, G.Siré, F.X.Santaufemia).

2. Ànec collverd americà (*Anas rubripes*) (h)

Un exemplar mascle a la maresma de les Filipines el 14.11.1996 (R.Gutiérrez, F.X.Santaufemia, M.Lockwood, J.Figuerola i F.López).

Divagant americà que sol restar llargs períodes de temps on arriba. No va ser però el cas d'aquest exemplar, només detectat el dia 14.11.1996 i que, un cop vist pels quatre observadors inicials, només va poder ser relocalitzat pel darrer dels cinc esmentats.

3. Falcó llaner (*Falco biarmicus*) (h)

21.6.1996. 1 juvenil sobrevolant l'autovia de Castelldefels, a l'alçada del km 9 entre camps propers a l'estació de l'IRTA i el polígon Mas Blau (Ricard Gutiérrez).

Només hi ha dues cites homologades prèvies per a l'Estat espanyol (Arxiu CR-SEO).

4. Sisó (*Tetrax tetrax*)

10.4.1996. Un exemplar trobat mort en estavellar-se contra una torre d'electricitat a la carretera entre Sant Boi i el Prat (com.pers. a R.Gutiérrez).

15.11.1996 Dos exemplars dins el recinte de l'aeroport del Prat (Servei de Falconeria de l'Aeroport).

Primeres cites d'aquesta espècie que efectua moviments dispersius fora de l'època de cria.

5. Territ semipalmat (*Calidris pusilla*) (h)

1 adult entre el 7.6.1997 (F.X.Santaufemia, R.Ramos, J.Monge) i el 9.6.1997 (R.Gutiérrez) a cal Roc.

Primera cita d'aquesta espècie a Catalunya i tercera a Espanya.

6. Paràsit cuallarg (*Stercorarius longicaudus*) (e)

3.6.1996, un ex. 8 milles davant el port de Barcelona (J.M.Arcos)

5.6.1997, 11.5 milles davant el port de Barcelona (David Albiol) Siseta, 5: 4

Totes dues cites efectuades des de vaixells de pesca davant les costes del Delta.

7. Falcot cuablanca africà (*Apus caffer*)

20.4.1997 1 ex davant la Ricarda (F.X.Santaufemia)

Primera cita de l'espècie a Catalunya, després de forts vents del sud-oest.

8. Tallarol xerraire (*Sylvia curruca*)

14.5.1996 1 ex. mascle a la Podrida (J.M.Arcos, D.Tàbara, F.Thomas)

21.4.1997 4 ex. a cal Roc (Guillem Siré)

9. Mosquiter ibèric (*Phylloscopus brehmi*)

28.3.1991. Ca l'Arana. Un exemplar cantant (R.Gutiérrez)

La recent separació de diferents races del mosquiter comú (*Phylloscopus collybita*) com a espècie (Heilbig et al 1996; British Birds 1997) ens deixa amb la cita de ca l'Arana de l'antiga raça ibèrica (ara espècie amb nom nou) com l'única comprovada per a aquest mosquiter al Delta.

10. Pela-roques (*Tichodroma muraria*)

26.11.1995. Un exemplar a l'espigó de la platja al costat de la riera de Sant Climent, Viladecans (R.Ramos).

Excepcional observació produïda després d'un fort temporal nocturn.

11. Botxí meridional (*Lanius meridionalis*)

La recent acceptació a escala europea dels treballs, bàsicament efectuats per autors francesos, recollits a BOURC (1996), tendents a la separació de les antigues dues subespècies de botxí com a dues espècies plenes, ens ha afegit la present espècie a la llista deltaica. El Botxí (*Lanius excubitor*) seria l'espècie exclusivament hivernant al Delta, present de forma irregular de novembre a febrer (Gutiérrez et al 1995), mentre que el seu parent meridional és l'espècie que nia al veí massís del Garraf, i que es pot presentar al Delta en migració i, de fet, en qualsevol època de l'any.

12. Gralla de bec vermell (*Pyrhocorax pyrrhocorax*)

Un exemplar, a partir del 14.5.1995 (com.pers. a X. Larruy), resta al Delta l'hivern 1995-96; desapareix la temporada de cria de 1996 i torna al Delta, acompanyat d'un altre exemplar de gralla de bec vermell, la tardor de 1996 (p.ex. 28.9.1996); roman al Delta, almenys un, fins al gener de 1997 (18.1.1997).

Interessant observació d'aquesta espècie que, malgrat que el primer exemplar presentava danys en un ala, que en feren sospitar l'origen a alguns autors, s'associà a un bàndol de gralles (*Corvus monedula*) al Delta i abandonà l'àrea durant una temporada de cria per retornar acompanyat d'un altre exemplar de gralla de bec vermell, aquest sense marques.

13. Pinsà carminat (*Carpodacus erythrinus*) *

10.6.1995. Un mascle adult a la Podrida (F.X.Santaufemia).

Aquesta observació està possiblement relacionada amb l'influx d'exemplars d'aquesta espècie a l'oest d'Europa a partir de mitjan maig de 1995, arrossegats per una depressió atmosfèrica. Així, tres grups de set, set i quinze van ser registrats al Regne Unit al maig (Nightingale & Allsopp 1996) i més de

40 el mes següent (Birding World, 8:210). A la resta d'Europa, el juny de 1995 se'n registraren +25 a França, un a Bèlgica i diversos a Holanda i Suïssa (Birding World, 8:211-214). El comportament i característiques de l'exemplar observat permet descartar, així mateix, un origen procedent de captivitat.

14. Sit de Pallas (*Emberiza pallasi*) (e)

10.4.1996. Un adult femella a la riera de Sant Climent (R.Gutiérrez i J.Figuerola).

Primera cita per a Espanya, en el cas de ser acceptada. D'acord amb Cottridge & Vinicombe (1997) la presència d'aquest exemplar a la zona vindria associada amb un fenomen d'hivernada en latituds més meridionals i la posterior migració de tornada cap al nord, associat (com era el cas) amb espècies de distribució nòrdica.

* Categoria C:

15. Voltor negre (*Aegypius monachus*)

Un exemplar anellat i marcat procedent del programa de reintroducció efectuat al massís de Cévennes (França) es deixà veure pel Delta entre el 19.11.1996 (N.Urios, M.Puig) i el 24.11.1996 (La Encina, ANEM, M.Lockwood, F.X.Santaufemia, J.D.González, L.Maíllo et al). Posteriorment el voltor va tornar a la seva àrea original, després de voltar pel llevant ibèric. Atès que es tracta d'un exemplar procedent d'un programa de reintroducció a l'estranger correspon a la categoria C (AERC i Holmes et al 1998).

16. Bec de corall senegalès (*Estrilda astrild*)

Aquest exemplar ha passat a ser reproductor regular al Delta. La seva reproducció ha estat comprovada als voltants de la riera de Sant Climent, al paratge de les Sorres (Viladecans), el 1996 (R.Gutiérrez, F.X.Santaufemia) i també sembla haver criat a la zona el 1997, quan resulta freqüent a la RNP Remolar-Filipines. Considerem que

posseeix una població estable d'unes desenes d'exemplars reproductors, per la qual cosa passa a ser incorporat a la categoria C i, per tant, a la llista principal.

DISCUSSIÓ

Les 354 espècies detectades fan del delta del Llobregat una de les zones de l'Estat espanyol on s'han detectat més espècies (vegeu p.ex. Llandrés & Urdiales 1990). Aquest total representa un 72 % del total de les espècies citades a Espanya d'acord amb Mitchell & Young (1996).

De les 14 espècies noves citades dins la categoria A, tres es deuen a separacions taxonòmiques, quatre són divagants des de les seves àrees normals de distribució o migració i set són rareses o migrants rars. El previsible increment tant en les tècniques d'identificació de camp com en el nombre d'observadors, probablement farà augmentar en el futur aquesta llista d'espècies amb noves addicions. Dependrà de factors climàtics, estructurals i de regulacions del tràfic d'espècies ornítiques exòtiques a escala internacional, l'establiment o no de més espècies alienes dins la nostra fauna.

BIBLIOGRAFIA

BAKER, K. 1993. *Identification guide to European Non-Passerines*. BTO Guide 24. Tring.

BLINCOW, J. 1996. *Forms not species*. *Birding World*, 9: 487.

BOURC 1996. *British Ornithologists' Union Records Committee: Twenty-third Report*. *Ibis* 139: 197-201.

BRITISH BIRDS, 1997. *List of Birds of the Western Palearctic*.

CONZEMIUS, T. 1996. *Minutes of 3rd*

conference of European Rarities Committees. *British Birds*, 89: 51-53.

COTTRIDGE, D. & VINICOMBE, K. 1997. *Rare birds in Britain and Ireland. A photographic record*. Collins - Birding World. London.

CRAMP, S. et al. (1977-94). *The Birds of the Western Palearctic*. 9 vols. Oxford.

DELGADO, T.; ESPANYA, A.; BOSCH, J.; QUERALT, C.; VINYOLES, D. & VICENT, F. 1993. *El Delta del Ebro y su Parque Natural*. Sendai Ediciones. L'Hospitalet de Llobregat.

ESTEBAN, P. 1996. *Anuari ornitològic del delta del Llobregat 1994*. *Spartina*, 2: 129-173.

GUTIÉRREZ, R., ESTEBAN, P. & SANTAUFEMIA, F.X. 1995. *Els Ocells del Delta del Llobregat*. Lynx Edicions. Barcelona.

GUTIÉRREZ, R. & FIGUEROLA, J. 1995. *Wintering distribution of the Balearic Shearwater (Puffinus yelkouan mauretanicus, Lowe 1921) off the northeastern coast of Spain*. *Ardeola* 42(2): 161-166.

HARRIS, A.; SHIRIHAI, H. & CHRISTIE, D. 1996. *The Macmillan Birder's Guide to European and Middle Eastern Birds*. Macmillan eds. London.

HEILBIG, A.J.; MARTENS, J.; SEIBOLD, I.; HENNING, F.; SCHOTTLER, B. & WINK, M. 1996. *Phylogeny and species limits in the Palearctic Chiffchaff Phylloscopus collybita complex: mitochondrial genetic differentiation and bioacoustic evidence*. *Ibis* 138: 650-666.

HOLMES, J.; MARCHANT, J.; BUCKNELL, N.; STROUD, D. & PARKIN, D.T. 1998. *The British list. New categories and their relevance to conservation*. *British Birds* 91: 2-11.

KNOX, A. 1994. *Lumping and splitting of species*. British Birds, 87: 149-159.

LLANDRÉS, C. & URDIALES, C. 1990. *Las aves de Doñana*. Lynx Edicions. Barcelona.

McGEEHAN, A. & GUTIÉRREZ, R. 1997. *Dark Secrets*. Birdwatch, 61: 26-30.

MITCHELL, D. & YOUNG, S. 1996. *Photographic handbook of the rare birds of Britain and Europe*. New Holland. London.

MOPT. 1992. *Guías metodológicas para la elaboración de estudios de impacto ambiental: 4. Aeropuertos*. Monografías de la Secretaría de Estado para las Políticas del Agua y el Medio Ambiente. Madrid.

NIGHTINGALE, B. & ALLSOPP, K. 1996. *The ornithological year 1995*. British Birds 89: 575-590.

ROSE, L. 1996. *Dónde observar aves en España y Portugal*. Ed. Tutor. Madrid.

SANGSTER, G. & VAN DEN BERG, A. 1996. *Dutch avifaunal list: taxonomic changes in 1977-97*. Dutch Birding, 19: 21-28.

SANGSTER, G., HAZEVOET, C.J.; VAN DEN BERG, A. & ROSELAAR, C.S. 1998. *Dutch avifaunal list: species concepts, taxonomic instability, and taxonomic changes in 1998*. Dutch Birding, 20: 22-32.

SNOW, D. & PERRINS, C..M. (Eds). 1998. *The Birds of the Western Palearctic. Concise Edition*. Oxford University Press. Oxford.

SVENSSON, L. 1992. *Identification guide to European Passerines*. Stockholm.

SVENSSON, L. 1996. *Twitching as a major force in taxonomy*. Birding World, 9: 114.